

การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก

Development of Group work Behavior using Cooperative Learning
Processes on the Topic of Local Customs and Culture in
Social Studies, Religion, and Culture for 3rd-Grade
Students at Klung Bangkrathuek School

นพรัตน์ ตานำคำ

Nopparat Tanamkham

พระมหาคณาวุฒิ อคฺคปัญโญ (บำรุงทรัพย์)*

Phramaha Khanawut Akkhapanyô (Bamrungsub)

พระมหานพพร อภิพนฺโธ (ศรีวัฒนกุลชัย)

Phramaha Nopphon Aphibundhō (Sriwatthanasakulchai)

พระสุรพล อารโณ (ไกรรอด)

Phra Suraphon Apharanō (Krairod)

สาขาวิชาการสอนสังคม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Program in Teaching Social Student

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author, e-mail: khanawut.bam@mbu.ac.th*

วันที่รับบทความ (Received): 24 เมษายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 28 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้การร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2) เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่องประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรม 3 ชั่วโมง 3 แผน 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่องประเพณี และวัฒนธรรม

ท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวนนักเรียน 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 8.20 เมื่อจำแนกเป็นรายกิจกรรม พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ราย ได้แก่ กิจกรรมการร่วมมือในการทำกิจกรรมผ่าน 16 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.61 ไม่ผ่าน 3 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 1.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.00 มี กิจกรรมกล้าออกมาแสดงความสามารถ ผ่าน 13 คน ไม่ผ่าน 6 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.49 และกิจกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ 14 คน ไม่ผ่าน 5 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.35 2) ผลการวิเคราะห์ความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน หลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งหมด 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนมีความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สัปดาห์ ได้แก่ คะแนนฝึกหลังเรียน คนที่ผ่านมี 17 คน ไม่ผ่าน 2 คน มีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 6.32 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 1 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 7 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 2 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 9.37 ค่า IQR อยู่ที่ 5.26

ความคงทนครั้งที่ 1 ค่าร้อยละ ค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 21.43 ค่า IQR อยู่ที่ 2.50

ความคงทนครั้งที่ 2 ค่าร้อยละ ค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 128.57 ค่า IQR อยู่ที่ 5.00

คำสำคัญ: วิชาสังคมศึกษา, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

Abstract

This research investigates the development of group work behavior using cooperative learning processes on the topic of local customs and culture in Social Studies, Religion, and Culture for 3rd-grade students at Klung Bangkrathuek School. The objectives are: 1) To study the collaborative learning behavior of students in Social Studies, Religion, and Culture. 2) To examine the persistence of group work behavior among students after receiving cooperative learning processes in Social Studies, Religion, and Culture. The research sample consists of 19 students from Class 3/1 at Klung Bangkrathuek School, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province. Research tools include: 1) Assessment form for group work behavior during the learning unit on local customs and culture using cooperative learning processes. 2) Learning management plan using cooperative learning processes on the topic of local customs and culture. 3) Observation form for group work behavior during the learning unit on local customs and culture using cooperative learning processes. Statistical analysis includes calculating percentages, means, and standard deviations.

Research findings: 1) Regarding group work behavior, after participating in cooperative learning activities, the overall group behavior passed the predetermined criteria with an average score of 8.20. When analyzed by activity, students who passed the cooperative

learning activities were classified as follows: 16 students passed the collaborative activity with an average score of 2.56 and standard deviation of 0.61, 13 students passed the bold activity with an average score of 2.65 and standard deviation of 0.49, and 14 students passed the responsibility activity with an average score of 2.86 and standard deviation of 0.35. 2) Analyzing the persistence of group work behavior after receiving cooperative learning processes, all 19 students showed persistence above the set criteria. When analyzed by week, students who passed the cooperative learning activities had scores with a range of 6.32 to 9.37 for post-learning exercises.

Keywords: Social Studies, Cooperative Learning, Local Customs and Culture.

บทนำ

แนวโน้มการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นเมื่อทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ในความเป็นจริงชั้นเรียนทั่วโลก นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในห้องเรียน ซึ่งปัญหาหลักที่นักการศึกษาเห็นสอดคล้องกัน คือ วิธีการสอนหรือแนวทางการสอนยังเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปสู่ผู้เรียนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น อาจใช้วิธีการแบ่งกลุ่มทำงาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างความสัมพันธ์อันดีแก่กัน การเรียนการสอนรูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เกิดจากการศึกษาด้วยตนเอง จากการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับกลุ่ม และเกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1993) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานกลุ่มไว้ว่า ทักษะการทำงานกลุ่ม คือ การสร้างความคุ้นเคยไว้อย่างดีและยอมรับซึ่งกันและกัน พูดจาสื่อสารสื่อความหมายต่อกันที่ชัดเจน ช่วยเหลือและสนับสนุนกันและกันความสามารถในการสรุปข้อคิดเห็นของคนในกลุ่ม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเห็นว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำหรับพัฒนาชีวิต ของแต่ละบุคคลและพัฒนาประเทศชาติโดยรวม การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตของแต่ละคน เจริญก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ ดังนั้น สิ่งจำเป็นที่ประชาชนจะต้องได้รับอย่างทั่วถึงกันทุกคนและใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทิศนา ขัมมณี (2559) ประเทศไทยจึงมีการพัฒนารูปแบบการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 20 ถึงปัจจุบัน ที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered Instruction) โดยเน้นตัวผู้เรียน เน้นความรู้ความสามารถ เน้นประสบการณ์ เน้นปัญหา เน้นทักษะกระบวนการ และเน้นการบูรณาการ ผู้สอนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ที่ต้องการด้วยวิธีการต่างๆ ตามความสามารถของผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด วิจารณ์ พานิช (2559) กล่าวว่า ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะแรงบันดาลใจ ทักษะการเรียนรู้ และคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ ซึ่งการเป็นคนดีมีน้ำใจสำคัญกว่าสาระวิชา เด็กต้องได้เรียนสาระวิชาและได้ทักษะ 3 กลุ่ม คือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ฉะนั้น ในการเรียนสาระวิชาเหล่านี้เป็นการฝึกลงมือทำ (Learning by Doing and Thinking) การเรียนรู้ต้องเรียนให้ได้ที่เรียกว่า Transformation Learning แปลว่า ต้องเรียนให้ได้องค์ประกอบส่วนที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (โดยต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน) และหนังสือ How Learning Works

ได้สรุปผล งานวิจัยหลายเรื่องและได้หลักการสอนที่ดี 7 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 คือ ต้องเข้าใจเรื่อง ความรู้เดิมของนักเรียน สมัยนี้ความรู้ไม่ได้หายาก ความรู้หาง่ายอยู่ที่ใครจะไขว่คว้าแต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ ผู้เรียนจำนวนหนึ่งมีความรู้เดิมที่ผิดๆ ติดตัว ครูต้องเข้าใจและต้องหาวิธีการตรวจสอบให้พบและ ก้หาทางแก้ไขไม่เช่นนั้นเด็กก็จะผิดไปเรื่อยๆ พอเรียนระดับที่สูงขึ้นก็จะเรียนไม่รู้เรื่องและจะเบื่อเรียน ประการที่ 2 คือ การจัดระบบความรู้คนที่สามารถจัดระเบียบความรู้ในสมองได้ดีก็จะสามารถนำความรู้ มาใช้ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ประการที่ 3 คือ แรงจูงใจ ครูต้องมีวิธีและเอาใจใส่ที่จะสร้างแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้แก่ลูกศิษย์ ประการที่ 4 คือ เรียนจนรู้จริง การเรียนที่ถูกต้องผู้เรียนต้องรู้จริง ปัจจุบันเด็กไทย เรียนแล้วรู้จริงร้อยละ 20 อีกร้อยละ 80 พอโตขึ้นเขาจะเริ่มเบื่อการเรียน ประการที่ 5 คือ การสอน โดยการปฏิบัติและป้อนกลับ ครูที่ดีต้องออกแบบการเรียน ดูว่าต้องการให้เรียนรู้อะไร ออกแบบอย่างไร ให้เด็กทำอะไรและวัดอย่างไร เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ปฏิบัติเฉยๆ ไม่พอครูต้องป้อนกลับศิลปะการ ป้อนกลับสำคัญที่สุดทำให้การเรียนของเด็กสนุก เป็นการ Rewarding เรียนแล้วเกิดความสุข เกิดความ มั่นใจ รู้ว่าตรงไหนทำแล้วดี ตรงไหนควรปรับปรุง ประการที่ 6 คือ พัฒนาการของนักเรียนและบรรยาย การของการเรียน การเรียนสมัยใหม่ต้องเรียนเป็นทีม เมื่อเรียนรู้เป็นทีมก็จะก่อให้เกิดบรรยากาศ ความคิดที่หลากหลาย ฟังซึ่งกันและกัน ในที่สุดแล้วเด็กก็จะได้ เข้าใจว่าเรื่องแบบนี้เพื่อนคิดอย่างนี้คิดได้ หลายแบบและประการที่ 7 คือ ผู้ที่สามารถกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้คนที่เรียนรู้ได้ดีต้องสามารถ กำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ให้เด็กรู้ว่าตนเองมีวิธีการเรียนอย่างไรและปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเองได้

ทั้งนี้ผู้วิจัย พบปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึกว่า ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดความสามัคคี การแสวงหาความรู้ และไม่แสดงความคิดเห็นใน ชั้นเรียน จึงได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ภายในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ ความรู้ ในการคิดวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในกลุ่ม ตามเนื้อหาของการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้นรวมถึงการ บรรลุเป้าประสงค์ของวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 หลังจากได้รับ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีพฤติกรรมการทำงานเป็น กลุ่มสูงขึ้น

วิธีการดำเนินงานวิจัย

วิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินพฤติกรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 37 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 19 คน ได้มาแบบคัดเลือก

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ระดับพฤติกรรมทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. ระดับความคงทนของพฤติกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่

1. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อบันทึกเป็นคะแนนก่อนฝึก เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. จัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแบบรายบุคคล ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก

5. บันทึกและรวบรวมคะแนนของกลุ่มนักเรียนทั้งหมด แล้วนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลโดยวิธีการทางสถิติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนผู้เรียน 19 คน

5. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1) แผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

2) ศึกษาทฤษฎีหลักการและแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทำงานเป็นกลุ่มโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและรู้วิธีการสอน

3) ดำเนินการศึกษากิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผนการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง

4) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อบันทึกเป็นคะแนนก่อนฝึก เรื่องประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

5) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

6) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มแบบรายบุคคล หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

7) นำร่างข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งพิจารณาค่าตั้งแต่ 0.05 ขึ้น

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม

1) ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อบันทึกเป็นคะแนนก่อนฝึก เรื่องประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

3) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มแบบรายบุคคลหน่วยการเรียนรู้ เรื่องประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

4. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรม นำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก โดยกำหนดรายการประเมินและเกณฑ์ระดับคุณภาพ ดังนี้

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียนจากแผนการปฐมนิเทศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมก่อนฝึก เพื่อเป็นคะแนนเก็บของผู้เรียน

3. ดำเนินการทดลองตามแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองจนครบ 3 แผน แผนการเรียนรู้ละ 3 ชั่วโมง จำนวน 3 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยร่วมกับเพื่อนครูอีก 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกแผนการเรียนรู้โดยใช้เครื่องในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบันทึกการใช้แผนการเรียนรู้ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม และรายบุคคล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อใช้ในวงจรการปฏิบัติต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (X) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบประเมินพฤติกรรมทางการเรียน

2. เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจาก ได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ คำร้อยละ

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบันทึกการใช้แผนการเรียนรู้ แบบประเมินพฤติกรรม แบบสังเกตพฤติกรรม ผลของผู้เรียนมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อประเมิน สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีข้อบกพร่องหรืออุปสรรคอย่างไร แล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าเฉลี่ย (พรรณสลิ กิจวัฒน์, 2554: 241) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ μ คือ ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N คือ จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. การหาค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 122) โดยใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P คือ ค่าร้อยละ
 F คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N คือ จำนวนคะแนนทั้งหมด

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พรรณณี ลีกิจวัฒน์, 2554: 247) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\sigma = \frac{\sqrt{\sum f(x - \mu)^2}}{N}$$

เมื่อ σ คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\times$ คือ คะแนนแต่ละจำนวน
 μ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนนักเรียน
 $\sum f(x - \mu)^2$ คือ ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัวจากค่าเฉลี่ย
 N คือ จำนวนนักเรียน

ผลการวิจัย

จากการวิจัย การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษากิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวนนักเรียน 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 8.20 เมื่อจำแนกเป็นรายกิจกรรม พบว่า นักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ราย ได้แก่ กิจกรรมการร่วมมือในการทำกิจกรรม ผ่าน 16 คนค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.61 ไม่ผ่าน 3 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 1.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.00 มี กิจกรรมกล้าออกมา

แสดงความสามารถ ผ่าน 13 คน ไม่ผ่าน 6 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.49 และกิจกรรมรับผิดชอบหน้าที่ 14 คน ไม่ผ่าน 5 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.35

2. ผลการวิเคราะห์ความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งหมด 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนมีความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สัปดาห์ ได้แก่ คะแนนฝึกหลังเรียน คนที่ผ่านมี 17 คน ไม่ผ่าน 2 คน มีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 6.32 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 1 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 7 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 2 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 9.37 ค่า IQR อยู่ที่ 5.26 ความคงทนครั้งที่ 1 ค่าร้อยละค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 21.43 ค่า IQR อยู่ที่ 2.50 ความคงทนครั้งที่ 2 ค่าร้อยละค่า $\bar{X}$ อยู่ที่ 128.57 ค่า IQR อยู่ที่ 5.00

อภิปรายผล

การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก สามารถผลอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวนนักเรียน 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 8.2 แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอที่ปรับเปลี่ยนการทำงานกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นอย่างมีระบบแบบแผน โดยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาข้อมูลมาสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นนำแบบสังเกตพฤติกรรมมาทดสอบเพื่อให้ได้แบบประเมินพฤติกรรมที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและสามารถพัฒนาความสามารถด้านการทำงานร่วมกันของผู้เรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ โสรัจจ์ แสนคำ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า 1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สารในชีวิตประจำวันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัย นอกจากนี้ นภัทร ไชยบุตติ (2562) การส่งเสริมความสามารถการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเว็บสนับสนุน รายวิชาการเขียนโปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเว็บสนับสนุน ผลของการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนอยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจ

ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเว็บสนับสนุนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15

2. จากผลการวิเคราะห์ความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งหมด 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนมีความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอในการปรับเปลี่ยนการทำงานกลุ่ม โดยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา นำข้อมูลมาสร้างแบบทดสอบความคงทนพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นนำแบบสังเกตความคงทนของพฤติกรรมมาทดสอบ เพื่อให้ได้แบบประเมินความคงทนของพฤติกรรมที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและสามารถพัฒนาความสามารถด้านการทำงานร่วมกันของผู้เรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา เก็นซ์ (2560) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้วิธีการเรียนแบบสรุปเนื้อหา วัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้วิธีการเรียนแบบสรุปเนื้อหาแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.7 ส่วนผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ซึ่งมีผลต่างเท่ากับ 28.4 และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 ได้เว้นระยะห่างจากครั้งที่ 1 เป็นเวลา 2 สัปดาห์และใช้แบบประเมินชุดเดิม คิดเป็นร้อยละ 51.7 สูงกว่า ผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ซึ่งมีผลต่างเท่ากับ 26.4 และผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 มีค่าใกล้เคียงกับผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 คือ ร้อยละ 51.7 และร้อยละ 53.7 ตามลำดับ โดยมีค่าของผลต่างเท่ากับ 2.0

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ครูต้องสอดแทรกความรู้ให้คำแนะนำการทำงานกลุ่มให้ความช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา และควรจัดสรรเวลาได้ตามความเหมาะสม
- 2) การใช้แบบทดลองการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการร่วมมือในกลุ่ม ครูจะต้องใช้กิจกรรมที่ถูกต้องหรือเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนได้ร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมแก่นักเรียน
- 3) ครูควรมีวิธีเสริมแรงบวกให้กับนักเรียน เช่น การให้รางวัลกับนักเรียนที่ตอบคำถามได้ การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองเพื่อที่ให้นักเรียนได้ถ่ายทอดความรู้ และกล่าวชมเชยนักเรียนตามความเหมาะสม เพื่อเป็นกำลังใจให้กับนักเรียนในการเรียนครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรพัฒนาความสามารถด้านทักษะ ด้านการแสดงออก ความกล้าหาญของนักเรียน โดยการทำงานเป็นกลุ่ม ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ในครั้งต่อไป

2) ควรมีการนำกิจกรรมประเภทเกมส์เข้ามาเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และมาใช้ในการเรียน ให้หลากหลายมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: ฟิบาลานซ์ดีไซน์แอนพริ้นติ้ง.
- ทิตินา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา เก็นซ์. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาโดยใช้วิธีการเรียนแบบสรุปเนื้อหา. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นภัทร ไชยบุตติ. (2562) การส่งเสริมความสามารถการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ เว็บบนับสนุน รายวิชาการเขียนโปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *สถานศึกษากับการจัดการความรู้เพื่อสังคม*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- โสรัจจ์ แส่นคำ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิชาการ*. Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(1), 1506-1522.